

PAŽYMA

DĖL NAFTOS PRODUKTŲ IR NAFTOS VALSTYBĖS ATSARGŲ ĮSTATYMO NR. IX-986 10
IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-22-720) (22-2285(2))

2022-05-04 Nr. NV-1213

Vilnius

Projekto teikėjas – Energetikos ministerija.

Projekto tikslas – sudaryti teisinės sąlygas siekiant užtikrinti strategiškai svarbaus energetikos sektoriaus ūkinės veiklos srities – naftos produktų ir naftos valstybės atsargų kaupimo ir tvarkymo, saugumą.

Dabartinė situacija:

Šiuo metu, vadovaudamasi Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis, specialiąsias atsargas, kad jų pakaktų ne mažiau kaip 30 dienų, kaupia VšĮ Lietuvos energetikos agentūra (toliau – Agentūra). Likusią atsargų dalį pagal Įstatymą kaupia įpareigosios įmonės. Atsargos Lietuvoje, kaip Europos Sąjungos valstybėje narėje, yra kaupiamos įgyvendinant 2009 m. rugsėjo 14 d. Tarybos direktyvą 2009/119/EB, kuria valstybės narės įpareigojamos išlaikyti privalomąsias žalios naftos ir (arba) naftos produktų atsargas.

Specialiosios atsargos nuo prievolės kaupti atsargas pradžios iki šiol yra kaupiamos AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale. Subačiaus naftos terminalui nustatytas ketvirtasis fizinės saugos lygis – aukščiausio lygio apsaugos sistema, taikoma labai didelės rizikos objektams, terminalas nuolat saugomas ginkluotų apsaugos darbuotojų ir taikomos kitos apsaugos priemonės. Pažymėtina, kad 2022 m. rugpjūčio 28 d. baigiasi Šviesiųjų naftos produktų talpyklų nuomos sutarties (toliau – Sutartis), sudarytos tarp AB „Klaipėdos nafta“ ir VĮ Lietuvos naftos produktų agentūros (perdavusios visas Sutartyje nustatytas teises ir pareigas Agentūrai), galiojimas. Tuomet Agentūra, kaip nustatyta Įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje, Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka turės atrinkti sandėliavimo (terminalo) paslaugų teikėją, tačiau, nei jam, nei jo valdomam objektui pagal galiojančius teisės aktus nenustatyti reikalavimai, kurie taikomi nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms energetikos įmonėms ar nacionaliniam saugumui užtikrinti strateginę ar svarbią reikšmę turinčiai energetikos infrastruktūrai. Kaip nustatyta ir Naftos produktų ir naftos valstybės atsargų įstatymo 10 straipsnyje, saugyklos gali būti tik Lietuvos Respublikoje.

Atsižvelgiant į tai, kad valstybės lėšomis kaupiamos specialiosios atsargos laikomos nacionaliniam saugumui užtikrinti strategiškai svarbaus energetikos ūkio sektoriaus dalimi ir labai svarbu užtikrinti, kad šios atsargos nepertraukiamai būtų laikomos sandėliuose (terminaluose) arba saugyklose, kurioms būtų taikomi atitinkami nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos reikalavimai, **teikiamu įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad visos specialiosios atsargos turi būti laikomos naftos produktų ar naftos sandėliuose (terminaluose) arba saugyklose, kurie pripažinti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčia infrastruktūra** ir atitinka Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto fizinės ir veiklos apsaugos reikalavimus. Nustačius šiuos reikalavimus būtų užtikrinta, kad paslaugos būtų įsigytos iš tiekėjų, kurie nekelia grėsmės Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo ar nacionalinių interesų užtikrinimui.

Pažymėtina, kad Agentūra pirkimą specialiųjų atsargų sandėliavimo paslaugai įsigyti turi paskelbti kuo skubiau, atsižvelgiant į laiko sąnaudas, reikalingas viešųjų pirkimų atlikimui. Pagal turimą informaciją, Lietuvoje naftos produktų (benzino ir dyzelino) sandėliavimo paslaugas saugyklose, kurios pripažintos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčia infrastruktūra, gali pasiūlyti tik dvi įmonės: AB „Klaipėdos nafta“ ir AB „ORLEN Lietuva“. Kitų Lietuvos Respublikoje esančių įmonių turimos naftos produktų saugyklos nepripažintos nacionaliniam saugumui svarbia infrastruktūra.

Projekto esmė:

Nustatyti specialiųjų naftos produktų atsargų laikymo reikalavimus – kad visos Agentūros laikomos specialiosios naftos produktų atsargos turi būti laikomos naftos produktų ar naftos sandėliuose (terminaluose) arba saugyklose, kurie pripažinti nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbią reikšmę turinčia infrastruktūra ir atitinka Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytus nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įrenginių ir turto fizinės ir veiklos apsaugos reikalavimus.

Derinimas – įstatymo projektas projektas buvo teikiamas derinti suinteresuotoms institucijoms. Į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos ir Viešųjų pirkimų tarnybos pastabas atsižvelgta – Įstatymo projekte atsisakyta nuostatos dėl atsargų sandėliavimo (terminalo) paslaugų teikėjo atrankos neskelbiamų derybų būdu. Šis raštas ir Įstatymo projekto aiškinamasis raštas papildytas informacija dėl Įstatymo projekto įsigaliojimo skubos ir Įstatymo projekte siūlomų nustatyti reikalavimų įtakos konkurencijai.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlytina įstatymo projektą svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (II dalyje), o nesant esminių Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabų ir atsižvelgiant į Įstatymo priėmimo skubos poreikį – ir Vyriausybės posėdyje.

Patarėja

Šarūnė Navickaitė-Dulaitienė